

”הם מי מריבת קדש מדבר צן”

אש המחלוקת היא נוראית - וכשאש המחלוקת משתוללת זה משפיע גם על צדיקים בקצה העולם ומצנן את תורתם ותפילתם, וזה מה שמרומז כאן בפסוק ”המה מי מריבה” - והתוצאה שלהם זה ש”קדש” - הקדושים, הצדיקים ”מדבר” - הדיבורים שלהם בתורה ותפילה - ”צין” - מצטננים מקדושתם, ועד כדי כך אש המחלוקת נוראית.

אהבת שלום

א נקודל'ה

”זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים

שנים ליום עולה תמיד, את הכבש האחד תעשה בבוקר

ואת הכבש השני תעשה בין הערבים”

פעמים אדם יש לו טענות כלפי חברו - אך אין הוא מוחל לו

אלא מחכה עד שיבוא יום כיפור ואז כשקשה לו עם המצפון -

פונה הוא לחבירו וכו' וסולח לו, אומרת התורה אתה רוצה

לעשות נחת רוח לה' - ”זה האשה אשר תקריבו לה” - זה

הנחת רוח שתקריב לה' - ”כבשים בני שנה תמימים” - זה

שאתה כובש בלב שנה שלמה - אל תעשה ככה אלא ”שניים

ביום” - פעמיים ביום תסלח לכולם ”את הכבש האחד תעשה

בבוקר” - פעם אחת בבוקר ”ואת הכבש השני תעשה בין

הערבים” - ופעם אחת כל לילה.

ר' יצחק דראהביטש

”בקנאו את קנאתי”

פירש רש"י: בקוצפו את הקצף אשר היה לי לקצוף, כתוב ש"ק-ל זועם בכל יום" ובלק היה יודע לכוון את הרגע הזה שהקב"ה כביכול כועס, אך באותם ימים הקב"ה לא כעס בכדי שלא יוכל להזיק לישראל, וכאן כשבא פינחס וקינא לה' אומר רש"י ”בקוצפו את הקצף אשר היה לי לקצוף” - שפנחס במעשהו קצף את כל הקצף של אותם ימים שהי לא קצף - השלים אותם עכשיו פנחס.

ספרים

”תמימים שנים ליום עולה תמיד”

מדי שנה היו מקריבים 730 קרבנות תמיד - שנים ליום, ”תמימים שנים ליום” - ר"ת 'תשלי' = 730 כמניין הקרבנות בשנה.

חיד"א

”פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן”

פינחס כתוב פה עם האות י"י ובדרך כלל כותבים פנחס בלי י (פנחס) למה נוסף פה י"י? אלא בפרשת הנשיאים כתוב ”נשיאים” חסר י"י משום שכשעשו את המשכן הנשיאים התעצלו והביאו את תרומתם אחרונים, רואים מזה שהאות י"י מראה על זריזות וכאן שפנחס הזדרז לקנא לה' - אזי נוסף י"י שמציין את המידה הטובה - הזריזות.

ספרים

”פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני

ישראל וגו' ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי”

ב”מחצית השקל” האות האמצעית בתיבת 'מחצית' היא יצ' שרומזת על ”צדקה”, האותיות ח - י הסמוכות לה מצדדיה רומזות שמי שקרוב לצדקה הוא - ח"י. והאותיות המרוחקות ממנה לצדדים מ - ת מרמזות שמי שרחוק מן הצדקה נחשב כמת ח"ו כפי שאמרו ”צדקה תציל ממוות”. כאן נאמר ”השיב את חמתי מעל בני ישראל” במילת 'חמתי' האותיות מ - ת קרובות, ואלו האותיות ח - י רחוקות. לפיכך אם לא היה פנחס מקנא את קנאת ה', היו בני ישראל מתחייבים כליה ח"ו ולכן אמר הקב"ה ”השיב את חמתי”, כלומר הכניס אותיות ”חיי” בתוך ה”מת” והרחיק את גזירת ה”מת” מעל בני ישראל.

הגאון מוילנא

”הנני נותן לו את בריתי שלום”

פינחס מחרף את נפשו והורג את נשיא שבט שמעון - זימרי בן סלוא. השכר שלו על מעשהו הנועז - הוא מתברך בשלום - לשם מה פינחס צריך שכר של שלום? אלא שמעון ולוי הם שני שבטים שתמיד היו ביחד, כך גם יעקב מברך אותם ”שמעון ולוי אחים”, מכרו את יוסף ביחד ואפילו הרגו את כל העיר שכם ביחד. והנה קם פינחס משבט לוי והורג את נשיא שבט שמעון, צעד כזה היה יכול להעיב על היחסים בין השבטים שמעון ולוי - והאחדות תתפרק! בא הקב"ה ומבטיח: ”הנני נותן לו את בריתי שלום” שלמרות המעשה הזה - ימשיך לשכון השלום בין האחים שמעון ולוי.

מנחה בלולה

"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קורח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו ויקרב משה את משפטן לפני ה'"

לכאורה מה יצא להם מזה שאמרו 'אבינו מת במדבר והוא לא היה בעדת קרח'? ועוד צריך להבין למה הקריב משה את משפטן לפני ה'? אלא בנות צלפחד חשבו שאולי יוכלו להחניף למשה בכך שיאמרו לו 'אבינו מת במדבר והוא לא היה... בעדת קרח', - כלומר הוא כן רצה שאהרן יהיה הכהן גדול והיה נגד קרח, אלא 'בחטאו מת'. וכששמע משה רבינו את דבריהן החליט לא להורות דין זה כי אולי חס ושלום יהיה חשש קטן של נגיעה של חנופה, לכן מיד 'ויקרב משה את משפטן לפני ה'".

של"ה הקדוש, חידושי הרי"ם

"והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם וגו' ושם איש ישראל המכה אשר הכה את המדינית"

הזוהר הקדוש שואל איך פנחס נהיה כהן הלא כהן שהרג את הנפש נפסל מכהונה (היות ומידת הכהן היא חסד ולא דין)? אלא הכלל הוא שמחשבה רעה חס ושלום דוחה את הנשמה הקדושה ודברים לא טובים דוחים את הרוח הקדושה ועשייה לא טובה דוחה את הנפש הקדושה והגוף הרי הוא רק מעטפת, וזהו פירוש הפסוק "ושם איש ישראל המוכה אשר הכה את המדינית" - מיד בתחילת החטא עוד קודם שהרגו פנחס - כבר נעשה בחינת מת ממש על ידי הסתלקות נפש הקד' א"כ נמצא שפנחס גברא קטילא קטל - הרג כבר אדם הרוג וממילא כשר לכהונה.

קדושת לוי

ובדרך רמז ענה מורי חמי על זה שפנחס הרי נהיה כהן רק לאחר ההריגה וממילא בשעה שהרג עדיין לא חלו עליו דיני הכהונה.

מורי חמי

"פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן"

וברש"י: בדין הוא שיטול שכרו" ומה העניין פה שרש"י אומר בדין הוא שיטול שכרו? מה שונה משאר דברים? אלא כתוב ששכר מצווה - מצווה, שהצדיק לא משווע לשכר אלא השכר הוא שתבוא לידו עוד מצווה כמו זו, אך פה לא היה שייך שפנחס יבקש שיזדמן לעצמו עוד מצווה כזו ולכן "בדין הוא שיטול שכרו".

חתם סופר

"תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל"

המדרש אומר שהקב"ה אמר לפנחס שהוא צריך להיות בברית של כל אחד מישראל, ענה לו פנחס שהוא קנאי לה' והוא לא יוכל לעמוד מנגד כשיהיה בעל עבירה במקום, אמר לו הקב"ה שהוא ימחל למוהל וכך יוכל לבוא, אמר לו פנחס שעדיין אם יהיה בעל עבירה במקום - לא יוכל לעמוד מנגד, ענה לו ה' שיבוא לברית וה' ימחל לכולם על עוונותיהם, וזה מה שמרומז כאן בפסוק "תחת אשר קנא לאלוקיו" - בגלל הקנאה של פנחס לה' - זה גורם ל"ויכפר על בני ישראל" שליהודים יהיה כפרה.

אגרא דפירקא

אזיס ווארט

"בני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני לחגי

משפחת החגי לשוני משפחת השוני"

הפסוק הזה מרמז על מידת הצדקה, ואת הדרך הנכונה לקיים את המצווה הזו, "גד" - ר"ת ג'ומל דילים, הדבר הראשון שצריך במידת צדקה זה "צפון" - לתת צדקה בצנעה ובסתור, דבר שני צריך לתת צדקה מתוך שמחה "לחגי" - מלשון חג ושמחה, והדבר השלישי הוא לתת שוב ושוב כמו שחז"ל דרשו על הפסוק "נתן נתן לו" - אפילו מאה פעמים, וזהו "לשוני" - לשון "נשנה" שוב ושוב.

מאור ושמש

"בני ישכר למשפחתם..לפוח משפחת הפוני"

לפוח משפחת הפוני - מאיפה נכנס פה 'ני בשם? אומר האור החיים הקדוש ש-פה שלומד תורה הוא כמו כלי שרת ואסור לדבר דברי חולין וזה מה שמרומז בפסוק "לפוח" - מלשון 'פה' ו-פה שלומד תורה צריך "הפוני" - מלשון 'לפנות' - שצריך לפנות את הפה מדברים בטלים.

אור החיים הקדוש

"לאזני משפחת האזני"

וברש"י על הפסוק: אומר אני שזו משפחת אצבון, ולכאור' מה קשורים שני השמות האלו? אלא חז"ל אומרים בגמ' "שנבראו אצבעותיו של אדם כיתדות כדי לתחבם באזניו שלא ישמע דבר רע" וזהו הקשר בין השמות 'אצבון' - מלשון "אצבע" שידחפם 'לאזני' כששומע משהו רע וזהו ההקשר.

של"ה הקדוש

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א